

Forord

Det avtaleforslag som er inntatt i dette Bilag 4, er laget på grunnlag av de vurderinger som fremkommer i Kapittel 5 Kontorfellesskap, pkt. 5.10. Avtaleforslaget inneholder også forslag til vedtekter for kontordriftsselskapet.

Driftsselskapet kan etableres i alle aksepterte foretaksformer. Dersom man ønsker en ansvarsbegrensning for det løpende driftsansvaret, kan det felles selskap ikke etableres som et ANS eller DA. Det vanligste har vært å etablere et aksjeselskap.

Samvirkeforetak kan også være en aktuell organisasjonsform. Man oppnår samme ansvarsbegrensning som i aksjeselskap for annet enn profesjonsansvar, og i og med at samvirkeforetak kan ha vekslende medlemstall og kapital, vil inn- og uttreden i kontordriftsselskapet være enklere enn dersom dette er et aksjeselskap. Dette gjelder særlig hvis det er vanskelig å håndtere endringer av eierforhold i aksjeselskapet etter reglene om egne aksjer i aksjeloven. Jeg nevner imidlertid at det ikke er mye praksis om advokatdriftsselskap som samvirkeforetak, og at det kan være noen uavklarte forhold for eksempel når det gjelder hvor langt samvirkeoven gir anledning til knytning mellom advokatfellesskapet og kontordriftsselskapet.

Driftsselskapet vil vanligvis være part i husleieavtale og andre leverandøravtaler, og være arbeidsgiver for de ansatte. Slike selskaper vil som regel ha liten egenkapital, og man må være oppmerksom på at motparter vil kunne kreve solidaransvar fra deltakerne i form av personlige garantier. Selv om man derfor ikke oppnår full ansvarsbegrensning for denne typen utgifter, vil de praktiske fordeler likevel ofte tilsi at man velger løsningen med felles driftsselskap.

Dette driftsselskapet vil ikke være et advokatfirma, og advokatvirksomheten drives i den enkelte advokats enkeltpersonforetak. Dette medfører at advokatfullmektiger ikke bør ansettes i kontordriftsselskapet, fordi Tilsynsrådet for advokatvirksomhet ikke godtar advokatfullmektigpraksis i slike konstellasjoner. Løsningen kan i tilfelle være at kontorfellene driver sin advokatvirksomhet både i sitt eget foretak og i kontordriftsselskapet. Det siste blir da også et advokatselskap og må følge reglene for slike.

Avtale om kontordriftsselskap kan inngås både i avanserte og i enkle kontorfellesskap. I de sistnevnte kan man vurdere om all regulering av forholdet mellom partene kan inntas i avtalen om kontordriftsselskapet. Man må da være oppmerksom på at det kan være en del forhold, som ikke direkte gjelder økonomi, som man må sørge for å få inn i avtalen, som for eksempel avklaring av og eventuell håndtering av interessekonflikt.

Avtaleforslaget er basert på at det finnes en egen avtale om kontorfellesskap ved siden av, slik at kontordriftsselskapsavtalen bare regulerer forhold som direkte gjelder kontordriftsselskapet.

Jeg vil presisere at forslagene til avtaler ikke er å anse som Advokatforeningens anbefaling til hvordan slike avtaler bør være.

Elisabeth Wille

Innholdsfortegnelse

Forord	1
Avtale om kontordriftsselskap med vedlegg (vedtekter for kontordriftsselskap som aksjeselskap eller samvirkeforetak)	3
1 Innledning	3
2 Eierskap.....	3
3 Styring og administrasjon	3
4 Kostnader og kostnadsfordeling.....	3
5 Uttreden – oppløsning	3
5.1 Uttreden	3
5.2 Oppløsning.....	4
6 Tvister og tvisteløsninger.....	4
Vedlegg 1 A Vedtekter for kontordriftsaksjeselskap	5
Vedlegg 1 B Vedtekter for samvirkeforetak som kontordriftsselskap	6

Avtale om kontordriftsselskap¹ med vedlegg (vedtekter for kontordriftsselskap som aksjeselskap eller samvirkeforetak)

1 Innledning

Advokatene i kontorfellesskapet ..... har stiftet et selskap (AS eller samvirkeforetak SA) som skal sørge for driften i kontorfellesskapet, herunder inngå leieavtale for kontorlokalene, ansette kontorphonale og anskaffe og/eller leie kontorutstyr og annet som er nødvendig for drift av advokatvirksomheten.

Vedtekter for kontordriftsselskapet er Vedlegg 1 til denne avtalen.

2 Eierskap

Alle advokatene i kontorfellesskapet skal være eiere av kontordriftsselskapet og skal ha like store eierandeler i selskapet. Ved opptak av nye medlemmer skal egenkapitalen økes for å oppnå dette.²

3 Styring og administrasjon

Kontordriftsselskapet skal ha et styre på tre medlemmer³ valgt av generalforsamlingen som også velger styrets leder.

Styret utarbeider budsjett for hvert kommende kalenderår og sørger for månedlig regnskap og årsregnskap for selskapet. Selskapet skal ikke generere overskudd ut over det som er nødvendig for å opprettholde selskapets egenkapital.

Styret kan delegere administrative oppgaver til ansatte og utformer i tilfelle instruks for dette arbeidet.

4 Kostnader og kostnadsfordeling

Kontordriftsselskapets utgifter fordeles likt mellom deltakerne / i henhold til kostnadsfordeling som fremgår av Vedlegg 2.⁴ Selskapet skal hver måned fakturere kontorfellene for deres andel av driftskostnadene i henhold til budsjett.

5 Uttreden - oppløsning

5.1 Uttreden

Dersom en advokat går ut av kontorfellesskapet, må hans eller hennes eierandel i kontordriftsselskapet også avvikles. Det er ikke anledning til å avhende eierandelen i kontordriftsselskapet uten at kontorfellesskapsavtalen blir sagt opp samtidig.

---

¹ Dersom kontordriftsselskapet er et samvirkeforetak, er nærværende avtale medlemsavtalen.

² I aksjeselskap kan man eventuelt velge å la eksisterende aksjonærer selge aksjer eller la selskapet ha egne aksjer som kan brukes til dette formål.

³ I mindre kontordriftsselskaper kan man velge å la alle kontorfellene være i styret.

⁴ Dersom kostnadene ikke skal deles likt, er det mest hensiktsmessig at fordelingen reguleres i et vedlegg til avtalen.

Alt. 1 Ved aksjeselskap:

De gjenværende deltakere i kontorfellesskapet bestemmer om avviklingen skal skje ved salg av aksjene til de gjenværende eller til selskapet, eller ved innløsning og nedsettelse av aksjekapitalen. Verdien av aksjene settes til innbetalt aksjekapital for disse.

Oppgjør gjennomføres innen 14 dager fra uttrede fra kontorfellesskapet er gjennomført, eller så snart det er anledning til det i henhold til aksjelovens regler dersom avviklingen skjer ved nedsettelse av aksjekapitalen.

Alt. 2 Ved samvirkeforetak:

Avviklingen gjennomføres i henhold til samvirkeforetakets vedtekter.

5.2 Oppløsning

Dersom kontorfellesskapet oppløses, må kontordriftsselskapet oppløses etter de formelle regler som gjelder for dette.

Også i andre tilfeller kan eierne oppløse kontordriftsselskapet etter de regler som gjelder for dette.⁵ Beslutningen må imidlertid treffes med samme flertall som for beslutninger om oppløsning av kontorfellesskapet.

6 Tvister og tvisteløsninger

For tvister og tvisteløsning gjelder bestemmelsene i kontorfellesskapsavtalen om dette.

---

⁵ Dersom beslutning om oppløsning av kontorfellesskapet krever enstemmighet eller har strengere krav til flertall enn det som følger av lovgivningen for driftsselskapets foretaksform for oppløsning av dette (høyere kvalifisert flertall eller enstemmighet), er det naturlig at beslutning om oppløsning av kontordriftsselskapet krever samme flertall som oppløsning av kontorfellesskapet.

Vedlegg 1 A Vedtekter for kontordriftsaksjeselskap

Vedtekter for ..... AS

- §1 Selskapets navn er
- §2 Selskapets forretningskontor er i ..... kommune
- §3 Selskapets formål er leie og drift av kontor for aksjonærenes advokatvirksomhet i kontorfellesskapet .....
- §4 Selskapets aksjekapital skal være NOK ..... fordelt på .... aksjer a NOK .....
- §5 Bare advokater som er deltakere i kontorfellesskapet ....., kan være aksjonærer i selskapet.
- §6 Selskapet ledes av et styre på ... medlemmer som velges av generalforsamlingen for to år av gangen. Generalforsamlingen velger også styrets leder.
- §7 Selskapets signatur innehas av det samlede styre / ... styrets medlemmer i fellesskap

Vedlegg 1 B Vedtekter for samvirkeforetak som kontordriftsselskap

Vedtekter for ..... SA

1. Selskapsform og foretaksnavn

Selskapets er et samvirkeforetak og dets foretaksnavn er .....SA.
Medlemmene hefter ikke overfor kreditorene for foretakets forpliktelser.

2. Forretningssted

Forretningskontoret er i ..... kommune

3. Virksomhet/formål

Selskapet skal selge tjenester og varer til advokatene som er medlem i laget.

Foretaket har til formål å fremme medlemmenes økonomiske interesser gjennom deres deltakelse i virksomheten som mottakere av varer og tjenester fra foretaket, og hvor foretakets avkastning, bortsett fra en normal forrentning av innskutt kapital, enten blir stående i virksomheten eller fordeles blant medlemmene på grunnlag av deres andel i foretakets omsetning.

4. Medlemskap

4.1 Vilkår for medlemskap

For å bli medlem av samvirkeforetaket må søkeren være advokat og deltaker i kontorfellesskapet .....

Innmelding skal skje ved søknad til foretakets styre.

4.2 Medlemsrettigheter

Medlemmene har de rettigheter som følger av samvirkeoven § 15.

4.3 Medlemsplikter

Medlemmene har disse forpliktelsene:

1. Plikt til å betale andelsinnskudd stort NOK .....⁶. Andelsinnskudd skal ikke forrentes og medlemskapet kan ikke pantsettes.
2. Plikt til å betale den medlemskontingent som fastsettes til enhver tid av årsmøtet.
3. Plikt til å oppfylle de forpliktelser som følger av medlemsavtalen.⁷

4.4 Likhetsprinsippet

Foretaket skal behandle alle medlemmer likt. Forskjellsbehandling krever saklig grunn. Forskjellsbehandling som følger av medlemsavtalen, er å anse som saklige i denne sammenhengen.

---

⁶ Dersom andelsinnskudd skal gjøres opp i annet enn penger, gjelder særlige bestemmelser i samvirkeoven. Beslutning om øking av innskuddet må etter samvirkeoven treffes på årsmøtet med minst fire femtedels flertall hvis ikke vedtektene stiller strengere krav. Alternativt må innskuddsforpliktelsen reguleres i medlemsavtalen.

⁷ Jeg forstår Foretaksregisterloven § 4-4 slik at medlemsavtalen ikke skal sendes inn til registeret.

4.5 Nye medlemmer⁸

Medlemskap kan ikke overføres til nytt medlem. Styret kan ta opp personer som oppfyller vilkårene for medlemskap som nye medlemmer av foretaket.⁹

5 Utmelding

Det enkelte medlem kan melde seg ut med en frist på seks måneder¹⁰ regnet fra den dag erklæringen om utmelding kom frem til foretaket. Utmelding kan bare skje dersom medlemmet samtidig sier opp deltakelsen i kontorfellesskapet¹¹ .....

Medlemmet har ikke krav på tilbakebetaling av sitt andelsinnskudd eller renter på dette. Medlemmet og foretaket har ved utmelding en gjensidig rett til å gjøre opp kontraktsrettslige rettigheter og plikter som har oppstått i tilknytning til medlemskapet.

6 Utelukking¹²

Et medlem kan ved skriftlig påbud utelukkes fra samvirkeforetaket når medlemmet har krenket foretaket ved vesentlig mislighold eller når tungtveiende grunner ellers tilsier utelukking, herunder om det ikke lenger fyller vilkårene for å være medlem eller bryter vilkårene i medlemsavtalen.

Beslutning om utelukking treffes av styret. Den som er utelukket, kan bringe saken inn for årsmøtet¹³, som kan endre styrets beslutning.

7 Anvendelse av årsoverskudd

Beslutning om anvendelse av årsoverskuddet treffes av årsmøtet etter forslag fra styret.

Det kan ikke besluttes anvendt et høyere beløp enn det styret foreslår eller godtar, men årsmøtet kan selv bestemme anvendelsen av beløpet innenfor de rammer som følger av samvirkeoven §§ 27 – 30.

8. Styret

Foretaket skal ha et styre med minst to medlemmer og maksimum ... medlemmer¹⁴.

Styret velger selv sin leder når denne ikke er valgt av årsmøtet eller av et vedtektsfestet foretaksorgan som i vedtektene er gitt slik myndighet.

Foretaket skal ikke ha daglig leder.

---

⁸ Dersom en ny kontorfelle kommer inn i kontorfellesskapet, må vedkommende også bli medlem i samvirkeforetaket. Dersom det kommer en ny deltaker i stedet for en annen, kan dette eventuelt reguleres som en rett til å overdra medlemskapet. Dette må i tilfelle reguleres i vedtektene, jf. samvirkeoven § 20 (2)

⁹ Nye medlemmer må innbetale det vedtektsfestede innskudd.

¹⁰ Samvirkeoven fastsetter at utmeldingsfristen ikke kan være lenger enn tre måneder, med mindre det foreligger tungtveiende saklige grunner. Sammenheng med oppsigelsesfrist i kontorfellesskapet bør være slik tungtveiende grunn.

¹¹ Samvirkeoven §§ 24 og 54 regulerer også forholdet mellom selskapet og medlemmene. Det kan vurderes om det er mer hensiktsmessig at denne reguleringen inntas i medlemsavtalen og ikke i vedtektene.

¹² Vær oppmerksom på at samvirkeoven § 24 har bestemmelser om mislighold fra selskapets side.

¹³ Samvirkeoven § 23 (2) siste punktum fastsetter at krav om slik behandling har oppsettende virkning. Dette kan løses ved at styret innkaller til ekstraordinært årsmøte.

¹⁴ I et lite kontorfellesskap kan det være naturlig at alle kontorfellene sitter i driftsselskapets styre.

Bilag 4 Avtale om kontordriftsselskap

Styret representerer foretaket utad. Foretakets firma tegnes av styrelederen og ett styremedlem i fellesskap.

9. Årsmøte

På årsmøte har hvert medlem en stemme.

Det ordinære årsmøtet innkalles med minst en ukes varsel og skal behandle årsregnskapet og årsberetningen, herunder disponering av årsoverskudd, samt eventuelle andre saker som etter loven eller vedtektene hører under årsmøtet.

Styret kan innkalle til ekstraordinært årsmøte. Styret skal innkalle til slikt ekstraordinært møte dersom minst en tiendedel av medlemmene krever det skriftlig for å få tatt opp et klart oppgitt emne. Styret skal sørge for at årsmøtet blir holdt innen en måned etter at kravet er satt frem. Innkalling skjer med minst en ukes varsel.

10. Flertallskrav

Vedtak på årsmøte treffes med alminnelig flertall med mindre annet følger av samvirkeloven eller av foretakets vedtekter.

Beslutning om å endre vedtektene krever tilslutning fra minst to tredeler av de avgitte stemmene¹⁵.

Følgende vedtektsendringer krever tilslutning fra minst fire femtedeler av de avgitte stemmene¹⁶:

1. vesentlige endringer av foretakets formålsbestemmelse,
2. mer tyngende heftelsesregler for medlemmene,
3. skjerpelse i plikten til å gjøre innskudd i foretaket,
4. innføring av omsetningsplikt med foretaket eller vesentlig skjerpelse av slik plikt, eller
5. begrensninger i retten til å tre ut,

Gjennomføres vedtektsendringer som nevnt i det foregående ledd, kan medlemmer som har stemt imot, kreve å tre ut av foretaket etter reglene i samvirkeloven § 24 første ledd.

Begjæring om utreden må fremsettes senest én måned etter vedtaket.¹⁷

Årsmøtet kan ikke treffe noen beslutning som er egnet til å gi visse medlemmer eller andre en urimelig fordel på andre medlemmers eller foretakets bekostning.

11. Oppløsning av foretaket

11.1 Krav til beslutningen

Beslutning om oppløsning av foretaket treffes på årsmøte med to tredjedels / tre fjerdedels flertall / enstemmighet.¹⁸

---

¹⁵ Dersom det er strengere krav til beslutninger i kontorfellesskapet, bør disse også gjelde for vesentlige beslutninger i kontordriftsselskapet.

¹⁶ Dette følger av samvirkeforetaksloven § 54.

¹⁷ Dette medfører at vedkommende også må si opp deltakelsen i kontorfellesskapet, jf. vedtektenes pkt.5 første ledd og note 11.

¹⁸ Flertallskravet må avpasses etter kravet til oppløsning av kontorfellesskapet. Samvirkeloven fastsetter to tredjedels flertall, men vedtektene kan fastsette strengere krav.

11.2 Fordeling av nettoformuen

Foretakets medlemmer har rett til å få utbetalt sine andelsinnskudd og innestående på medlemskapitalkonti, dersom det er midler i foretaket etter at det har dekket sine forpliktelser. Gjenværende midler ut over dette skal tilfalle dem som er medlemmer på oppløsningstidspunktet. Fordeling av midlene skal skje på grunnlag av medlemmenes samhandling med foretaket siste to år.